

ณ กาลครั้งหนึ่ง
ที่ บ้านเรือนไทยสินสมุทร ราชบุรี
๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๗

โดย

วันชัย ภู่งาม

ณ กาลครั้งหนึ่ง ที่ บ้านเรือนไทยสินสมุทร ราชบุรี ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๗

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

วันที่ ๑๔ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ประธานมูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา และคณะวิทยากรของมูลนิธิฯ อาจารย์อรรถนพ หอมจันทร์ อาจารย์ธีรพันธ์ ครองยุทธ และอาจารย์คำปิ่น อักษรวิสัย ได้รับเชิญจากสมาชิกชมรมบ้านธัมมะ มศพ. ราชบุรี (ชาวกรุงน้อย ราชบุรี) โดยอาจารย์นิต ชื่นสกุล และคณะของพลตรีหญิง นันทา เกษหอม คุณปณิกา แสงสว่าง คุณลักขณา แดงด้อมยุทธ คุณสุรินทร์ รสหวาน ทันตแพทย์หญิงวิภากร พงศ์วรานนท์ และคุณวรินนภัส คุณฐิติพรชัย สินสมุทรธาวิน เจ้าของบ้านเรือนไทยสินสมุทร เพื่อไปสนทนาธรรม ณ บ้านเรือนไทยสินสมุทร ริมแม่น้ำแม่กลอง อำเภอเมือง ราชบุรี ระหว่างเวลา ๑๐.๐๐ - ๑๕.๓๐ น.

เป็นการสนทนาธรรมครั้งที่สอง ณ บ้านเรือนไทยแห่งนี้ ที่ข้าพเจ้ามีโอกาสเข้าร่วมฟังการสนทนาธรรม ครั้งที่แล้วจัดขึ้นเมื่อเดือนตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖

การสนทนาธรรมครั้งนี้ มีสมาชิกชมรมบ้านธัมมะ จากกรุงเทพมหานคร เดินทางไปร่วมรับฟังเป็นจำนวนมาก โดยมีรถตู้จากบริษัท มนตรีทราเวลสปอร์ตเน๊บบลิคัน ไม่รวมท่านที่ขับรถส่วนตัวไปเอง และชาวจังหวัดราชบุรี อีกจำนวนมาก ท่านเจ้าของบ้านได้เปลี่ยนสถานที่สนทนาธรรมจากเดิมเมื่อครั้งที่แล้วไปที่ใต้ถุนทิมแม่น้ำแม่กลอง ทำให้เห็นบรรยากาศของแม่น้ำแม่กลองสวยงามชัดเจน

ที่ขาดไม่ได้สำหรับการสนทนา
 ธรรมทุกครั้ง ในที่ต่าง ๆ คือ เรื่องอาหาร
 หลายท่านอาจสงสัยว่าข้าพเจ้ากลายเป็น
 นักชวนชิมอาหารไปเสียแล้ว เพราะเหตุว่า
 เมื่อเจอข้าพเจ้าครั้งใด ก็มีแต่ภาพของ
 อาหารมายั่วให้เกิดความอยาก ความติด
 ช้อง ความจริงก็เป็นสองเหตุผล กล่าวคือ
 ทุกท่านคงสังเกตได้ว่า ไม่ว่าจะเดินทางไป
 ที่ไหน ๆ นอกจากจะต้องการที่จะได้เห็นวิว
 ทิวทัศน์ และสถานที่ที่สวยงามชอบใจ
 แล้ว ประการสำคัญที่สุดอย่างหนึ่ง ย่อมไม่
 พ้นเรื่องของอาหาร และเหตุผลประการ
 สำคัญที่สุดคือ กุศลเจตนาของท่าน
 เจ้าภาพ ที่จัดเตรียมอาหารประณีต รสเลิศ
 นานาชนิด ไว้ให้ทุกท่านที่เดินทางมาร่วม
 ฟังธรรมได้รับประทาน ข้าพเจ้าได้เห็นถึง
 ความประณีต บรรจง คัดสรร ทั้งร้านและ
 ชนิดของอาหาร คิดถึงคำกล่าวที่ว่า การ
 ให้ทานอันประณีตในพระไตรปิฎก ซึ่ง
 นอกจากท่านเจ้าภาพจะให้ธรรมทานอัน
 ประเสริฐที่สุดแก่บุคคลแล้ว ยังให้อาหาร
 อันเลิศเป็นทานอีกด้วย

นี่เป็นประการสำคัญที่สุด ที่ทำให้เห็น ให้เข้าใจ ให้มั่นคงขึ้น ในกรรมและผลของกรรมในทานและผลของทาน การให้อันบุคคลสะสมมา ซึ่งแสดงผลให้เห็น อยู่ ในคำที่ว่า ผู้ให้สิ่งที่เลิศ ย่อมได้รับผลอันเลิศ และแน่นอนว่า ผลอันเลิศที่สุด ย่อมมาจากการให้ ของผู้ที่มีความเข้าใจ พระธรรม กราบอนุโมทนาในกุศลศรัทธาอันยิ่งของท่านเจ้าภาพ มา ณ ที่นี้ด้วยครับ

เมื่อบุคคลเลื่อมใสโดยความเป็นวัตถุเลิศ รู้ซึ่งธรรมอันเลิศ เลื่อมใสในพระพุทธเจ้าผู้เลิศ ผู้เป็นทักขิไณย ไม่มีใครยิ่งกว่า เลื่อมใสในพระธรรมอันเลิศ อันเป็นที่สิ้นราคะ เป็นที่สงบ เป็นสุข เลื่อมใสในพระสงฆ์ผู้เลิศ ผู้เป็นนาคบุญ ไม่มีนาคบุญอื่นยิ่งกว่า ให้ทานในทานผู้เลิศ บุญอันเลิศย่อมเจริญมาก อายุ วรรณะ ยศ เกียรติ สุข และพละอันเลิศ ก็ย่อมเจริญมาก ผู้มีปัญญาเป็นผู้ให้ของที่เลิศ มันคงอยู่ในธรรมอันเลิศแล้ว ผู้นั้นจะเป็นเทวดาหรือเป็นมนุษย์ ก็ย่อมได้รับฐานะอันเลิศบันเทิงใจ.

จบปสาทสูตรที่ ๔

พระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย จตุกนิบาต เล่ม ๒ หน้าที่ ๑๓๐

อันดับต่อไป ขออนุญาตนำความการสนทนาธรรมบางตอนในช่วงเช้าซึ่งเป็นตอนที่ท่านอาจารย์ได้กล่าวถึง การศึกษา "เรื่องราว" ของธรรมะ และ "การรู้ลักษณะจริง ๆ ของสภาพธรรม" ในขณะนี้ ว่ามีความละเอียดลึกซึ้งอย่างไร เพื่อเป็นการอนุเคราะห์แก่ผู้ที่สนใจในการศึกษาพระธรรม ให้มีความเข้าใจที่ถูกต้อง ซึ่งก็รวมความไปถึง ความหมายที่ถูกต้องจริง ๆ ของคำว่า "ปฏิบัติธรรม" ที่ผู้คนในสมัยปัจจุบันให้ความสนใจกันมาก แต่ไม่ได้ศึกษาให้เข้าใจอย่างถูกต้อง อันเป็นสาเหตุของการที่พระศาสนา คือ คำสอน จะอันตรธานไป เพราะความเข้าใจผิด และความเห็นผิด นั่นเอง ว่ามีตัวตนที่จะไปปฏิบัติ ไปทำ ทั้งเห็นว่าพระธรรม ง่าย ซึ่งความจริงหาเป็นเช่นนั้นไม่

เมื่อเริ่มเข้าใจพระธรรม ย่อมเริ่มที่จะรู้ถึงความละเอียด ลึกซึ้งอย่างยิ่งของพระธรรม ตามกำลังของปัญญา ความเข้าใจถูก ความเห็นถูก ที่บุคคลสะสมไว้ ด้วยความเข้าใจขึ้นในสิ่งที่กำลังปรากฏ ในขณะนี้ ว่าเป็นแต่ธรรมที่เกิดขึ้น เป็นไป หาใช่สัตว์ ใช่มนุษย์ ใช่มนุษย์ใครไม่ และผู้ที่มีความเข้าใจพระธรรม ย่อมเป็นผู้ที่ศึกษาด้วยความเคารพ อ่อนน้อม ทั้งยังเป็นผู้ตรงต่อสภาพธรรม ธรรมเกิดขึ้นเป็นอย่างไร ก็เป็นอย่างนั้น

กุศล เป็น กุศล อกุศล เป็น อกุศล ไม่ใช่ว่า อกุศลที่เกิดขึ้นกับคนอื่น เป็นอกุศล แต่ถ้าเกิดกับเราแล้ว เป็นกุศล นั่นคือ ไม่ตรง ทั้ง ไม่คิดเอาเอง ว่าเป็นผู้รู้แล้ว ด้วยมานะ ความสำคัญตน จึงจะเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์จากพระธรรม ที่ทรงมีพระมหากรุณาแสดงไว้

สำหรับข้าพเจ้าเอง หลังจากทีถอดข้อความการสนทนาและลงกระทู้จนเสร็จแล้ว ข้าพเจ้าชอบที่จะอ่านข้อความทุก ๆ กระหู่อย่างช้า ๆ ซ้ำไปซ้ำมา ทีละคำ ทีละประโยค หลายรอบมาก ซึ่งก็เป็นประโยชน์ทั้งการได้ตรวจทานคำผิด และประการสำคัญที่สุด คือ การได้ฟังข้อความ ที่ได้อ่านแล้ว ๆ เล่า ๆ นั้น ไว้ในหทัย

ขออนุโมทนาในกุศลศรัทธาของทุก ๆ ท่าน หวังว่าท่านจะได้รับประโยชน์จากพระธรรม อันเป็นสภาวะ เป็นประโยชน์ที่มีค่ายิ่งกว่าทรัพย์สินใด ๆ ในชาตินี้ทั่วกัน

อ.คำปั่น :

มีประเด็นต่อเนื่องจากที่ได้สนทนาเมื่อสักครู่ ก็เป็นข้อคิดที่น่าพิจารณา สำหรับเรื่องของความเห็นผิดคลาดเคลื่อน จากความเป็นจริง แพร่หลาย ระบาดไปเร็วมาก ก็จะกราบเรียนสนทนากับท่านอาจารย์ เพื่อประโยชน์เกื้อกูล ครับท่านอาจารย์ครับ เพราะว่า ถ้าพูด ถึงความเป็นจริงของธรรมะแล้ว ก็แสดงถึงเหตุ แสดงถึงผล แสดงถึงความ เป็นจริง แต่ว่า สำหรับผู้ที่ไม่เห็นประโยชน์ของพระธรรม คิดว่า ธรรมะง่าย หรือว่า มี "วิธีอื่น" ที่จะทำให้เข้าใจ ความจริง ก็เป็นผู้ที่มีการประพฤติปฏิบัติผิด แล้วก็ชักนำ คน ให้ไปในทางที่ผิด ซึ่งก็เป็นสิ่งที่น่ากลัวอย่างยิ่ง เพราะว่า สำหรับคนที่มีความเห็นผิด แม้จะมีเพียงคนเดียว ก็เป็นไปเพื่อมิใช่ประโยชน์แก่ชนหมู่มากเลย ก็จะกราบเรียนสนทนากับท่านอาจารย์ว่า เหตุที่ทำให้ ความเห็นผิด เกิดขึ้น เป็นไป แล้วก็ เครื่องป้องกัน ความเห็นผิด จะเป็นอย่างไรครับ?

ท่านอาจารย์ :

ปัญหาของท่านผู้ถามเมื่อครูนี้น่ะ ไม่ทราบที่ท่านผู้ถาม
แจ่มแจ้งหรือยัง? แต่ก็ได้พูดความจริง คือ พูดว่า "ฟัง
ธรรมะแล้ว รู้แต่เพียงเรื่องของธรรมะ" นี่เป็นสิ่งที่สำคัญ
เพราะเหตุว่า "ตัวธรรมะ" จริง ๆ "รู้ยาก" แม้เดี๋ยวนี้!!! เป็น
ธรรมะ ก็ไม่รู้ว่าเป็นธรรมะ!!!แต่ว่า กำลังฟัง "เรื่องของ
ธรรมะ" ก่อน

...ด้วยเหตุนี้ พระธรรมที่ทรงแสดง ก็มีหลายระดับ เริ่มตั้งแต่ ปริยัติ หมายความว่า การฟังเรื่องของธรรมะ เพราะว่า ไม่รู้แน่คำว่า "ธรรมะ คือ อะไร?" แล้วก็ "อยู่ที่ไหน?" ทั้ง ๆ ที่เวลานี้ก็มีธรรมะ แต่ก็ไม่รู้ว่าเป็นธรรมะ!!! จึงไม่รู้ว่ ธรรมะ คือ อะไร? และไม่รู้ว่ ธรรมะ อยู่ที่ไหน? แต่พอฟัง ก็ได้ฟัง "เรื่องของธรรมะ" แต่ตัวธรรมะจริง ๆ ทุกขณะ เกิดดับ เร็ว สุดที่จะประมาณได้...

...เพราะฉะนั้น กว่าจจะรู้จัก "ตัวธรรมะ" ตรงตามที่ได้ฟังก็ต้อง "ฟัง" จนกระทั่ง มีความเข้าใจที่มั่นคงว่า ขณะนี้ สิ่งที่มีจริงทั้งหมด ไม่เว้นเลย เป็นธรรมะ นี่เริ่มที่จะ "ไตร่ตรอง" คือ "คิด...เข้าใจ..." ว่าอะไรเป็นธรรมะ และธรรมะ อยู่ที่ไหน? ไม่ต้องไปหาเลย ไม่ต้องไปหาเลย แต่ก่อนนี้ ไม่เคยได้ยินคำว่า ธรรมะ ลืมตา ก็ไม่รู้ ไปหาธรรมะ บางคนก็เดินทางไปเหนือจรดใต้ ไปหาธรรมะ แต่ถ้าเข้าใจแล้ว ขณะไหนบ้าง? ที่ไม่ใช่ธรรมะ?...

...นี่คือ ความเข้าใจที่ต่างกัน ในเรื่องของ "เรื่องราว" ก่อน
 เพราะเหตุว่า ทุกสิ่งทุกอย่าง แม้ขณะนี้เอง!!! ก็เป็น
 ธรรมะ!!! เรื่องราวของธรรมะ แต่ละหนึ่ง เช่น ขณะนี้ มี
 "เห็น" เห็น มีจริง ๆ นี่เริ่มแล้ว สิ่งที่มีจริง ๆ เป็นธรรมะ แต่
 ก็ยังไม่รู้จัก "เห็น" ถูกต้องไหม? เพียงแต่ฟังว่า "เห็น" มี
 จริง ๆ แล้วยังงัยละ? แล้วต่อไป อะไรละ? มักจะคิดกัน
 อย่างนี้ว่า แล้วมีประโยชน์อะไร? ที่จะฟังเรื่อง "เห็น" ?...

...เพราะเหตุว่า "ไม่รู้" เป็นสภาพที่ต่างกับ "สิ่งที่ปรากฏให้เห็น" "เห็น" เป็น "สภาพที่รู้" แต่ "สิ่งที่ปรากฏ" "ไม่รู้"อะไรเลย อย่างเห็นดอกไม้ ดอกไม้ไม่รู้อะไร "ไม่รู้"ว่ามีใครกำลังเห็น แต่ว่า "ธาตุ" ที่เกิดขึ้นแล้ว "เห็น"สิ่งที่ปรากฏ" แล้ว "จำ" และ "คิด" แม้ว่าจะไม่เป็นคำพูด แต่จำได้เลย ว่าเป็นอะไร เพราะฉะนั้น สภาพที่จำ ก็เป็นสิ่งที่มีความจริง เกิดขึ้น ถ้าเห็นสิ่งใด ก็ "จำ" ในสิ่งที่เห็นนั้นแหละ "ได้ยินเสียง" ไม่ใช่ไปจำเห็น หรือ สิ่งที่ปรากฏให้เห็น ได้ยินเสียง "เสียง" เกิด ปรากฏ เมื่อไหร่ "สภาพจำเสียง" มี ถ้าไม่จำเสียง ก็พูดกันไม่รู้เรื่อง ใช่ไหม?...

...เพราะฉะนั้น แต่ละขณะ เป็นความละเอียดอย่างยิ่ง เป็นเรื่องของธรรมะ ซึ่งธรรมะนั้น ยังไม่ได้ปรากฏว่าเป็นธรรมะ แม้ว่ามีอยู่ แต่การที่จะรู้จักสภาพของสิ่งที่มี ไม่ใช่เพียงแค่ฟัง แล้วจะรู้จักได้ทันที แต่รู้ว่า แม้ว่ามี กำลังเผชิญหน้า แต่ไม่รู้ เพราะมีสภาพธรรมอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งไม่สามารถเข้าใจ สิ่งที่กำลังปรากฏ ได้เลย พระผู้มีพระภาคฯ ตรัสเรียกคำนี้ว่า "อวิชชา" หรือ "โมหะ" คือ "ความไม่รู้" มีจริง ๆ ในเมื่อทุกอย่าง ไม่ใช่เรา แต่เป็นสิ่งที่มีความจริง แต่ละลักษณะ "ความไม่เข้าใจ" ก็มี "ความไม่รู้" ก็มี "ความเห็นผิด" ก็มี ทุกอย่าง มี แต่เป็นธรรมะฝ่ายที่ไม่เป็น

ประโยชน์ไม่ทำให้สามารถที่จะได้รับประโยชน์อะไรเลย
จาก "ความไม่รู้" นอกจาก เพิ่มความไม่รู้ขึ้น เพิ่มความติด
ข้องขึ้น...

...เพราะฉะนั้น เป็นความถูกต้อง ที่กล่าวว่า ขณะนี้ ได้ฟัง
ธรรมะ เพียงรู้เรื่องราวของธรรมะ นี้ถูก แสดงให้เห็นว่า มี
ความเข้าใจ ระดับของปัญญาที่ต่างกัน คือ ขั้นฟัง ยังไม่
เข้าใจเลยว่า "เห็นขณะนี้" เกิดดับ เกิดจริง ๆ ดับจริง ๆ แต่
รู้ว่า "เห็น" มี และ "เห็น" เกิด เพราะเหตุปัจจัย และ "เห็น"
ดับ ด้วย นี่คือ "ฟัง" จนกระทั่ง "มีความเข้าใจ ที่มั่นคง"
ส่วนการที่ใครสามารถจะรู้ "เห็น" เดียวนี้ เฉพาะ "เห็น"
จริง ๆ จึงสามารถจะรู้ว่า "เห็น" นี้แหละ "เกิด" และ "เห็น"
นี้ "ดับ" เป็นการสะสมของปัญญา อีกระดับหนึ่ง ซึ่งใช้คำ
ว่า "ปฏิบัติ" และคนไทยก็ใช้คำว่า "ปฏิบัติ" แต่ ไม่เข้าใจ
เลย...

...เพราะฉะนั้น จะเห็นได้ว่า "การฟัง" ก็มีการฟัง ทั้งสิ่งที่ถูก และฟังสิ่งที่ผิด ถ้าสะสมความเข้าใจในเหตุและผลมา ย่อมรู้ว่า สิ่งที่ได้ฟังนี้ ถูก หรือ ผิด แต่ถ้าไม่ได้สะสมมา อะไร ๆ ก็ถูกหมด พุดได้อย่างไร? อะไร ๆ ก็ถูกหมด เป็นไปไม่ได้เลย เพราะฉะนั้น ขณะนี้ ถ้าบอกว่า "เราเห็นเป็นเรา ไม่ได้เลย" ถูกไหม? ถ้ามีความเข้าใจ เริ่มรู้ว่าเป็นไปได้อย่างไร ก็ "เห็น" ไม่ใช่ "ได้ยิน" แล้วก็ "เห็น" จะมีอยู่ตลอดเวลา ไม่ได้ไป ได้อย่างไร? เพราะเหตุว่า "เห็น" ต้องอาศัย "ตา" อาศัย "จักขุปสาท" รูป ที่สามารถกระทบกับ "สิ่งที่ปรากฏ" ส่วน "ได้ยิน" ไม่ได้อาศัย "ตา" เลย แต่มีรูปพิเศษ" ซึ่งสามารถกระทบเฉพาะ "เสียง" กระทบ "กลิ่น" กระทบอะไรก็ได้ไม่ได้เลย ต่อเมื่อไหร่ "เสียง" กระทบกับ "รูป" นั้น เป็นปัจจัยให้ "ธาตุ" อีกชนิดหนึ่ง เกิดได้ และเกิดขึ้น "ได้ยินเสียง" "เสียง" จึงปรากฏ...

...นี่คือ "ฟังเรื่องราว" ของสิ่งที่มีจริง ๆ จนกระทั่งมีความ
เข้าใจ ในความ "ไม่ใช่เรา" แต่เป็น "สิ่งที่มีจริง" ซึ่งเกิด
เพราะเหตุปัจจัย แต่ละหนึ่ง "อย่างมั่นคง" ไม่หันไปในการ
ที่จะคิดว่า "เราจะทำ" ให้เกิดความเข้าใจ เพราะเหตุว่า
ไม่มีใครทำให้ความเข้าใจ เกิด ได้เลย เพราะความคิดว่า
"เรา" เป็นความคิดที่ "ผิด" "เห็น" เป็น "เรา" หรือเปล่า?
"เห็น" เป็น "เห็น" "ได้ยิน" เป็น "เรา" หรือเปล่า? "ได้ยิน"
เป็น "ได้ยิน" "เห็น" เกิดขึ้น แล้วดับ "เรา" ดับไปแล้วหรือ?
ไม่มีเหลือเลย หรืออย่างไร? นี่ก็แสดงให้เห็นว่า ไม่ได้
เข้าใจ "ตรง" ตามความเป็นจริง จึงต้องอาศัย ความ
เป็น "ผู้ตรง" ต่อความจริง...

...เมื่อฟังแล้ว ก็สามารถที่จะ ไตร่ตรอง พิจารณา ไตร่ตรอง ว่า ความจริง เป็นอย่างไรได้ยิน ได้ฟัง หรือเปล่า? หรือว่า ความจริง ไม่ใช่อย่างที่ ได้ยิน ได้ฟัง แม้แต่ ความเห็น ก็มี ความเห็นถูก และ ความเห็นผิด เพราะฉะนั้น พอฟัง ความเห็นไม่ว่าจะความเห็นใด ๆ สามารถที่จะ "เข้าใจ" ได้ว่า สิ่งนั้น "ถูก" หรือ "ผิด" นั่นหมายความว่า เป็นผู้ที่ "ฟัง" ด้วยการพิจารณา ไตร่ตรอง ซึ่งต้องอาศัย "บุญ ที่ได้ กระทำไว้แต่ปางก่อน"...

...เพราะฉะนั้น จะเห็นได้ บางคน ไม่ว่าในครั้งที่พระผู้มีพระภาคฯ ยังไม่ปรินิพพาน หรือแม้สมัยนี้ คนที่ได้ฟังแล้วไม่เข้าใจ ก็มี ไม่ใช่ว่า ทุกคนฟังพระธรรมจากพระโอษฐ์แล้วเข้าใจหมด แต่คนที่ได้ฟังแล้ว ไม่เข้าใจ ก็มี คนที่ฟังแล้ว สามารถที่จะรู้ความจริง ดับกิเลสได้ ถึงความเป็นพระโสดาบัน ก็มี ถึงการดับกิเลสหมด ไม่เหลือเลย ถึงความเป็นพระอรหันต์ ก็มี...

...เพราะฉะนั้น แสดงให้เห็นว่า มาจากไหน? แม้แต่ความเข้าใจต่างกัน ก็ต้อง "มีเหตุ" ใคร ๆ ก็อยากรู้ อยากหมดกิเลสเร็ว ๆ แต่ว่า เร็วไม่ได้ ต้องเป็นไปตามเหตุปัจจัย ว่า ฟังแล้ว เข้าใจไหม? ถ้าฟัง แล้วเข้าใจ "เริ่มต้น" ของการที่จะ "เข้าใจขึ้น" จนกระทั่ง สามารถที่จะ "รู้ ลักษณะ" ที่เป็นธรรมชาติ ตรง ตามที่ได้ฟัง...

...เพราะคำว่า "ปฏิบัติ" หรือที่คนไทย ใช้คำว่า "ปฏิบัติ" หมายความว่า "รู้" หรือ "ถึงเฉพาะ" ลักษณะของสภาพธรรมะ หนึ่ง ไม่ใช่ "หลาย ๆ อย่าง" พร้อมกัน ถ้าหลายอย่าง "ชัด" ไม่ได้เลย แล้วก็ เป็นไปไม่ได้ด้วย เพราะว่า "จิต" เป็น "ธาตุรู้" เกิดขึ้น "หนึ่งขณะ" จะรู้เพียง "หนึ่ง" ตามเจตสิก ซึ่งเป็นเอกัคคตาเจตสิก ซึ่งเกิดร่วมด้วย ที่ทำให้ ตั้งมั่น ในอารมณ์หนึ่ง...

...นี่ก็เป็นสิ่งซึ่ง มีอยู่ทุกขณะ แต่เมื่อได้ยิน ได้ฟัง คำว่า
พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ประมาทไม่ได้เลย "ทุกคำ"
เป็น "คำจริง" ที่ลึกซึ้ง ที่จะทำให้ ผู้ที่ได้ยิน ได้ฟัง มี
ความเห็นถูก เกิดขึ้น ทีละเล็กทีละน้อย จนกว่าจะ รู้ขึ้น รู้
ขึ้น จึงจะถึงปัญญาขั้นต่อไปได้...

...เช่น ถ้าขณะนี้ การฟัง ไม่มีพอที่จะรู้ว่า ทำอะไรไม่ได้ เพราะไม่มีเรา ทุกอย่างเกิด เพราะเหตุปัจจัย เป็นธรรมชาติ ไม่อยู่ในอำนาจบังคับบัญชา ถ้าเข้าใจจริง ๆ จะไม่เห็นผิด ที่จะไปทำ "เป็นเรา" ที่จะให้รู้ หรือให้เข้าใจ แต่ต้องอาศัย "การฟัง" นี้แหละ จากชั้นฟังแล้ว "ความรู้" หรือ "ปัญญา" อีกชั้นหนึ่ง ซึ่งไม่ลืมว่า ขณะนี้ มีสิ่งที่มีจริง กำลังเป็นจริง อย่างที่ได้ฟัง แต่ละหนึ่ง ขณะนั้น ก็จะเป็น "ปฏิบัติ" รู้จัก ธรรมชาติ โดยการที่เข้าใจ สิ่งที่กำลังเผชิญหน้า หรือว่า กำลังมีอยู่ในขณะนั้น ได้...

...เพราะฉะนั้น แม้แต่ "จะปฏิบัติ" ก็ "ผิด" เพราะว่า "ไม่เข้าใจ" ว่า "ปฏิบัติ" คือ อะไร? แต่เมื่อเข้าใจแล้ว ปฏิบัติ ไม่ได้เลย แต่ค่อย ๆ เข้าใจขึ้น จนกว่า สภาพธรรมะ จะถึง ปัญญา ระดับที่ กำลังปฏิบัติกิจ คือ เริ่มเข้าใจ "ลักษณะ" ของสภาพธรรมะ ที่กำลังพูดถึง เดียวนี้เอง!!! ไม่มีอะไร เป็นเครื่องกั้นเลย...

...เวลานี้ กำลังฟังเรื่อง แต่เมื่อฟังเข้าใจแล้ว รู้
 ลักษณะนั้นเมื่อไหร่ ก็คือ ปฏิบัติ ตรงตามคำถามที่ว่า
 ฟังเข้าใจเรื่อง เมื่อฟังเข้าใจเรื่อง จะให้ไปประจักษ์
 หรือจะให้ไปรู้ลักษณะ ที่ไม่ใช่เรา ที่ เพียงเกิดขึ้น "เห็น"
 แล้วดับ เกิดขึ้น "เห็น" แล้วดับ (ยอมเป็นไปไม่ได้) นี่คือ
 ความจริง เพราะฉะนั้น จะเข้าใจได้ต่อเมื่อ ได้ฟังเรื่อง
 ของสภาพธรรมะเหล่านี้ จนมีความมั่นคงว่า ทุกอย่างสั้น
 มาก เพียงเกิดขึ้น แล้วก็ หดไป แต่จะรู้ได้ ต่อเมื่อมีการ
 ฟัง ด้วยความเข้าใจ เพื่อละความไม่รู้ และความติดข้อง
 จนกว่าจะถึงการประจักษ์แจ้ง ปัญญาอีกระดับหนึ่ง...

...ก็เป็นผู้ตรง ที่กล่าวว่า ขณะนี้ เพียงฟังเรื่องราว ยังไม่
ทั่ว ยังไม่ทั้งหมดค่ะ ต้องฟัง "เรื่องราวของธรรมะ" จนทั่ว
จริง ๆ จึงสามารถที่จะ "เริ่มรู้" "ลักษณะ" ของสภาพ
ธรรมะ ที่กำลังปรากฏได้ ทีละเล็กทีละน้อย...

กราบเท้าบูชาคุณ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ที่เคารพยิ่ง
ขอพระคุณและขออนุโมทนาในกุศลศรัทธา
ของ สมาชิกชมรมบ้านธัมมะ มศพ. ราชบุรี (ชาวภูมุน้อย ราชบุรี)
โดย อาจารย์ธนิสร์ ชื่นสกุล และคณะของพลตรีหญิง นันทา เกษหอม
คุณปณิกา แสงสว่าง คุณลักษณะา แดงด้อมยุทธ์ คุณสุรินทร์ รสหวาน
ทันตแพทย์หญิงวิภากร พงศ์วานนท์
คุณวรินนัท คุณฐิติพรชัย สินสมุทรธาวิณ เจ้าของบ้านเรือนไทยสินสมุทร
และ ขออนุโมทนาในกุศลจิตของทุก ๆ ท่านครับ

